

Projekt Budi muško, razgovaraj o alkoholu i alkoholizmu

Organizacija mladih Status M 2012. godine, usporedno s objavom podataka ESPAD istraživanja, napravila je izvještaj o opijanju kod mladih u Hrvatskoj. <http://www.m-centar.hr/mladi-opijanje/> Cilj je bio dobiti opisne informacije o navikama i stavovima učenika/ica srednjih škola iz Zagreba i Kutine vezanim uz alkohol, kroz trodnevne radionice za 70 mladih. Bili smo svjesni da je alkohol jako zastupljen na razini kulture, ali željeli smo dobiti informaciju o razlozima, okolnostima i posljedicama korištenja alkohola od mladih. To smo vidjeli kao temelj za kreiranje kasnije intervencije za neformalni rad s mladima na smanjenju i eliminaciji korištenja i posljedica korištenja alkohola.

Mladi su izjavili da je alkohol dostupan, iako formalno ilegalan za kupovinu, u blizini škola kafići toče alkohol maloljetnicima, a dućani ga prodaju. Izlasci su strogo vezani uz alkohol i njegovu dostupnost. Mladi rade strategije opijanja. Izlažu se riziku u prometu i nisu uvijek spremni na suočavanje s hitnim zdravstvenim stanjima prouzrokovanim alkoholom. Alkohol je prisutan od rane dobi, kroz okolinu i društvo, katalizira nasilje, izlaže riziku od trovanja, prometnih nesreća, sukoba. Ali alkohol koristi i da bi se zabavili, opustili, osjećali bolje, bili sretni, udaljili se od problema, stekli sigurnost. U radu s mladima stalno smo se podsjećali da su ljudi ti koji čine prijateljstva i zabavu, ne alkohol. Znanje o alkoholu praktično je i površno, bez priznavanja utjecaja okoline na izbore ponašanja vezanih uz alkohol. Mladi dobro prepoznaju reklame za alkohol i priznaju da su one usmjerene prema njima. Zabrinjava i marketinška manipulacija koja povezuje emocije sreće ili pak ispunjenje zahtjeva muškosti s alkoholom, posebno za mlade u formativnom dobu razvoja.

Mladi muškarci skupina su koja je pod većim rizikom od stradavanja u prometnim nesrećama, alkoholizma, sukoba sa zakonom, počinjenja ili stradavanja od nasilja. Stopa smrtnosti mladića u dobi od 15 do 19 godina u prometnim nesrećama u Hrvatskoj raste, iako na sreću ukupan broj nesreća pada. Organizacija mladih Status M od 2006. godine radi s mladima diljem Hrvatske i promiče svoj rad globalno,

a do sada je uključila više od 5000 mladića u različite oblike edukacije. Edukaciju temeljimo na uključenju mladića u pozitivne vršnjačke skupine u kojima surađuju i izgrađuju ličnost kroz aktivni razvoj odgovornosti za unaprjeđenje društva.

Budi muško klubovi, kroz koje mladi muškarci uče o nenasilju, rodnoj ravnopravnosti i zdravlju, trenutno djeluju u Zagrebu, Gospiću i Valpovu, a uključuju se i klubovi iz drugih gradova poput Čakovca, Krapine i Bjelovara. Mladići reafirmiraju muške uloge, koje ne uključuju dokazivanje časti kroz negativna ponašanja. S učenicima Strojarske tehničke škole Fausta Vrančića, I. Tehničke škole Tesla iz Zagreba, Srednje škole Valpovo i Strukovne škole Gospić te mladima iz Unije Roma Hrvatske formirali smo grupu od 70 mladića koji će svoje vršnjake i vršnjakinje educirati o važnostima odgovornosti u izborima vezanim uz korištenje alkohola. U školama su aktivni timovi za podršku BMK, koje čine stručnjaci, nastavno i stručno osoblje škola, educirani kroz seminare i tečajeve verificirane od Agencije za odgoj i obrazovanje i MZOS-a.

U uključenim školama Status M radi već nekoliko godina, s tim da je većina uključenih mladića već prošla dvije do tri razine edukativnih kampova na kojima su stekli znanja i vještine potrebne za izgradnju pozitivnog stava prema zdravlju i unaprjeđenju društvenih odnosa. Radili su i na vještinama vodstva i vršnjačke edukacije. Mladići su već iskusni u aktivizmu te su samo ove godine sudjelovali u akcijama koje su imale obuhvat od više od 1000 učenika i učenica te više od 200000 šire javnosti (kroz kampanju protiv govora mržnje na internetu *Dislajkaj mržnju*, Ministarstva socijalne politike i mladih).

Ministarstvo je podržalo Status M u provedbi projekta *Budi muško, razgovaraj o alkoholu i alkoholizmu*. U sklopu projekta BMK mladići (70-80) prolaze trodnevni trening vršnjačke edukacije u zagrebačkom Gradu mladih Granešina na kojem vježbaju provođenje 45-minutne radionice o alkoholu. Mladići će potom organizirati radionice i akcije za kolegice i kolege u svojim školama, u suradnji s lokalnim

timovima za podršku i zajednicama. Na radionici razgovaraju o značenju riječi „droga“ – definiraju taj pojam kako bi shvatili da alkohol i cigarete stvaraju ovisnost, štete i utječu na osobnost i svijest iako su dostupne i relativno legalne. Potom u grupama učenici/ice razgovaraju o mitovima vezanim uz alkohol, shvaćajući primjerice da umivanje hladnom vodom ne izbacuje alkohol iz krvi. Posljednji dio radionice osnažuje mlade da podržavaju osobe koje odluče ne piti, a da grade odgovornost kod sebe i kod onih koji se odluče za konzumaciju da konzumacija ne postane pijanstvo.

Status M u svom pristupu je neformalan i pozitivan – edukacija ne uključuje zabrane, ograničenja i autoritet, već potiče vršnjačku atmosferu. Facilitirana rasprava u uobičajenom kontekstu i mladenačkom okruženju može osnažiti mlade da na razini kulture prepoznaju zalaganje za zdravlje kao popularan izbor. Kako bi zdravstvena intervencija bila uspješna među mladima, potrebno je dobiti njihovu suglasnost za zdrave izbore kroz povezivanje, poticanje vlastitih sposobnosti, brigu o mladima, mentorstvo (profesionalnih osoba i motiviranih vršnjaka) i zabavu, usmjereno emocionalno uključivanje koje potiče izgradnju ličnosti.

Mladi pojedinac koji je osviješten o utjecaju vlastite slabosti na odabir korištenja alkohola, vršnjačkom pritisku, načinima zamjene alkohola zdravim sadržajima, načinima smanjenja štete kod korištenja alkohola, posljedicama alkohola i mogućnostima traženja pomoći, mora biti podržan na razini vršnjačke skupine i škole kako bi ostao motiviran za odgovorno ponašanje vezano uz korištenje alkohola. Takav se pojedinac kroz *Budi muško* klubove dokazuje u svojoj zajednici i postaje vođa, aktivni građanin koji se bori protiv alkoholizma i posljedica uporabe alkohola. Riječ je o izgradnji zdravlja kroz osnaživanje pojedinca i zajednice.

Natko Gereš
natkodoktorski@gmail.com